

ЦІННІСТЬ І ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МІЛІЦІЇ (ПОЛІЦІЇ): ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Розглянуто філософсько-етичну проблему та значення ціннісних орієнтацій в професійній діяльності працівників міліції (поліції), спрямованій на захист прав і свобод людини в сучасних умовах розвитку Української держави. Міліція повинна реалізувати свою діяльність, спираючись на такі фундаментальні цінності, як законність, справедливість, відповідальність. На сучасному етапі розвитку світової цивілізації значно зростає роль, розширюється обсяг завдань і відповідальності працівників міліції щодо забезпечення законності, прав і свобод людини.

Ключові слова: аксіологія, цінність, ціннісні орієнтації, міліція, поліція, відповідальність, право, честь, гідність, свобода, справедливість, професійна етика.

Постановка проблеми. Глобальні зміни у житті суспільства окреслюють проблему цінностей як одну з актуальних. Про це найперше свідчить низка нормативно-правових актів, прийнятих Генеральною Асамблеєю ООН. Ця проблема надзвичайно актуальна для України, яка в складних соціально-економічних і політичних умовах розбудовує свою державу.

Нині головне завдання України – захист прав, свобод та інтересів людини, її життя, здоров'я, честі та гідності, гарантування особистої недоторканності й повної безпеки.

Цю функцію держава покладає на правоохоронні органи, провідне місце серед яких посідають органи внутрішніх справ. Про їх соціальну роль і суспільну цінність у суспільстві і держави засвідчує те, що понад 80% злочинів, що фіксуються у кримінальній статистиці, становлять злочини, які виявляються і розслідуються органами внутрішніх справ.

Найбільш актуальні питання, котрі порушувалися у зверненні громадян до органів влади у 2012 році (18,6%), були спрямовані на забезпечення дотримання законності та охорони правопорядку, реалізацій прав і свобод громадян. Кожна шоста скарга – щодо діяльності органів МВС.

Актуальна проблема, яка нині гостро стоїть перед Україною, – реформа її правоохоронної системи, насамперед ОВС. Входження України в ЄС та інші інституції вимагає, щоб її правоохоронці володіли соціально-правовими стандартами та кодексом поліцейської етики як ціннісно-правовою і етичною нормами.

Стан дослідження. Філософсько-етичні концепції проблеми цінності в житті і суспільства, і окремої людини вивчалися ще з античності. Не обминули цю проблему Сократ, Платон, Аристотель, Геракліт, Демокріт та інші мислителі.

Суттєвий внесок у філософський аналіз проблеми здійснено в працях Р. Декарта, Ф. Бекона, Т. Гоббса, Г. Лейбніца, Д. Локка, Д. Юма та ін.

Поворотним пунктом у розвитку проблеми цінностей стала філософія І. Канта (1724–1804). Поняття «цінності» використовується І. Кантом у його етичному вченні. Не оминув увагою проблему цінності і Г. Гегель, яку тісно пов'язав із матеріальними, морально-правовими і духовними чинниками.

Проблема цінностей постійно привертала увагу зарубіжних мислителів. Значний внесок у створення теорії цінностей зробили такі вчені, як В. Віндельбант, Е. Дюркгейм, М. Вебер, У. Томас, Ф. Знанецький, Т. Парсонс, П. Сорокін, В. Франкл, А. Маслоу та ін.

У 70–80-ті роки ХХ ст. у межах соціальної філософії, культурології, етики та естетики аксіологічна проблематика поглибилася. Зріс інтерес до специфіки духовного світу особистості, її ціннісних орієнтацій, ціннісної регуляції поведінки та діяльності. Це відображено у роботах С. Анісомова, Л. Архангельського, В. Багірова, Б. Бессонова, Є. Боголюбової, Л. Буєвої, Г. Головних, П. Гуревича, Д. Дубровського, А. Здравомислова, Л. Когана, В. Малахова, М. Максимова, М. Кагана, Л. Кузнецова, А. Москаленко, І. Нарського, В. Сержантова, Л. Столовича, А. Уледова, Л. Чухіної, А. Яценко та інші.

З другої половини і особливо з останньої третини ХХ ст. у вітчизняній юридичній науці проявився інтерес до цінної проблематики у монографіях і статтях С. С. Алексеева, О. А. Лукашової, М. П. Орзіха, П. М. Рабіновича.

Фундаментальні дослідження, присвячені цінностям наукового знання, належать таким українським ученим, як П. Копнін, М. Попович, С. Кримський, П. Йолан, Є. Ледніков, В. Іванов, В. Табачковський, В. Шинкарук, А. Яценко та ін.

Достатньо вагомий внесок у дослідження специфіки психологічного сприйняття цінностей у структурі особистості зробили вітчизняні психологи. У соціальній психології цінності розглядалися

як елементи мотивації та орієнтації людини, як її внутрішні суб'єктивно значущі переживання, інтереси, бажання, настанови (І. Кон, А. Леонтьєв, Д. Узнадзе). Особливістю психологічного підходу до вивчення ціннісної проблематики є те, що цінності розглядаються через призму особистісного ставлення суб'єкта до навколишньої дійсності та особливості орієнтації в ній.

Слід зазначити, що загальні проблеми становлення, розвитку та функціонування правоохоронних органів України загалом й міліції (поліції) зокрема досліджували такі вітчизняні науковці, як І. Арістова, М. Ануфрієв, О. Бандурка, В. Білоус, І. Бородін, І. Голосніченко, В. Грохольський, В. Гусласький, В. Журавський, Р. Калюжний, В. Коваленко, Т. Коломощь, Я. Кондратьєв, В. Конопльов, О. Конопленко, О. Кузьменко, О. Мартиненко, Н. Матюхіна, О. Негодченко, В. Оліфер, Н. Оніщенко, О. Остапенко, В. Петков, В. Плішкін, Т. Проценко, С. Стецько, О. Теличкін, О. Фролова, В. Шкарупа, Х. Ярмачі, О. Ярмиш та ін. Однак, незважаючи на інтенсивність досліджень, присвячених різним аспектам зазначеної проблематики, багато питань не вирішено, серед яких ціннісні орієнтації та методика оцінювання службової діяльності працівників ОВС.

Отож, проблема цінності і ціннісних орієнтацій в службовій діяльності вимагає творчих зусиль науковців, які працюють у системі МВС з метою її поглибленого теоретичного аналізу та втілення в практику службово-професійної діяльності ОВС.

Мета статті – науково-теоретичний аналіз проблеми цінностей та ціннісних орієнтацій в службовій діяльності працівників ОВС.

Виклад основних положень. В історії розвитку суспільства, як правило, проблема цінностей завжди актуальна, особливо в перехідні періоди суспільного розвитку. Що таке цінність як філософсько-етична категорія, яке її значення в професійній діяльності правоохоронних органів? Проблема цінності вивчає спеціальна філософська дисципліна аксіологія.

Аксіологія (гр. *axios* – цінність, вартість і *logos* – слово, поняття, вчення) – теорія цінностей, що з'ясовує якості і властивості предметів, явищ, процесів, які здатні задовольнити потреби, інтереси і бажання людей [1, с. 18].

З античності і до сьогодні проблема цінності знаходиться в полі зору філософії, права, соціології, психології, культурології та інших наукових дисциплін. Так, старогрецький філософ Платон цінність людського життя тісно пов'язує з категоріями доброчесності, законності і справедливості [2, с. 94]. Аристотель розглядає цінність як важливий елемент моральної поведінки людини, захист її честі

і гідності мислитель пов'язує з доброчесністю [2, с. 131]. Для Аристотеля важливу цінність становлять учинки людей. «Вчинки, – аргументує мислитель, – які відповідають доброчесності, є прекрасними, і здійснюються во ім'я прекрасного» [3, с. 122]. Високоморальна людина «ніколи не учинить погано» [3, с. 82].

Серед мислителів, які приділяли увагу філософсько-етичному осмисленню цінності та її ролі в суспільстві і діяльності окремої людини, особливу роль виконали ідеї І. Канта. На думку філософа, «кожна людина досягає того, щоб її оцінювали і приймали як цінність» [4, с. 28]. І. Кант стверджував, що цінність існує як властивість розумної людини. Філософ не вважав, що всі людські уявлення про цінності є істинними. Цінності можуть бути уявними та ілюзорними. «Від характеру цілей залежить і характеристика цінностей» [4, с. 16].

У праці «Філософія права» та інших роботах Г. Гегель, замислюючись над проблемою цінності, робить висновок, що цінність – морально-етична категорія. Цінність у поведінці людини полягає в тому, щоб вона прагнула «до добра на противагу злу» [5, с. 205].

Отож, філософсько-етичні ідеї проблеми цінності мислителів не втратили своєї актуальності і у наш час, особливо вони важливі під час аналізу права.

Перелік ключових категорій цінностей сучасного права доволі обсяжний. Сюди входять: справедливість, великодушність, істина, чесність, порядок, свобода, рівність, безпека, терпимість, неупередженість, правдивість. Право покликане реалізувати загальнолюдські цінності в суспільному житті. Найважливішою загальнолюдською цінністю слід вважати життя, бо воно завжди мало фундаментальне значення, і без нього складно зазначати про інші цінності. Право має ціннісний характер, оскільки утверджує цінності: свободу, рівність, справедливість тощо. Так, за допомогою права певні суб'єкти утверджують певні цінності. Формуючись у суспільстві, цінності утверджуються через право, з часом стаючи правовими цінностями. Правовою формою втілення цих цінностей є справедливість, юридичні права та свободи. Залежно від ціннісних уявлень і поглядів на навколишній світ, формується конкретна спрямованість інтересів у діяльності особистості, її ціннісна орієнтація.

У філософській, психолого-педагогічній науковій літературі (роботи А. Здравомислова, В. Ольшанського, Є. Соколова, В. Ядова та ін.) ціннісні орієнтації розглядаються як порівняно стійка система цінностей, що виражаються у здатності суб'єкта до ціннісного переживання, усвідомлення явища або предмета й здійснення вибіркової оцінної діяльності.

Ціннісні орієнтації є важливим компонентом структури особистості – це морально-психічний орієнтир її поведінки і діяльності. Специфіка ціннісних орієнтацій полягає в тому, що, на відміну від інших категорій, найбільш тісно пов'язані з поведінкою суб'єкта, який керується морально-правовими категоріями і принципами, що утверджені в суспільстві і державі. Надзвичайно актуально те, щоб цінності кожного були узгоджені, скоординовані, зіставлені з цінностями суспільства. В основі ціннісних орієнтацій працівників ОВС – суб'єктивна оцінка проблем і процесів, які становлять соціально-правову значущість у його професійній діяльності, спрямованих на реалізацію особистих інтересів та інтересів системи ОВС, в яку входять працівники міліції.

Аналіз ціннісних орієнтацій працівників ОВС становить великий науковий і практичний інтерес, оскільки вони несуть відповідальність за забезпечення громадського порядку і безпеки кожного громадянина.

У чому полягає специфіка професійної діяльності працівників міліції (поліції)? На які цінності вони орієнтуються і які захищають? Для нас сьогодні великий інтерес становить характер і специфіка цінності та ціннісних орієнтацій в службово-професійній діяльності передових зарубіжних країн. Так, Д. Кальянов, аналізуючи діяльність поліції країн ЄС, зазначає, що до «поліцейських обов'язків, крім захисту суспільства та людини зокрема від насильницьких та інших протиправних дій, належить також надання адміністративних послуг і допомоги громадянам, які через соціальні, особисті, економічні, правові та інші надзвичайні обставини потребують відповідної допомоги» [6, с. 12].

Щодо німецької поліції, то у свідомості населення міцно укоренився девіз: «Поліція – твій друг і помічник». «Поліцейський, – зазначає Г. Фогельзанг, – повинен дотримуватися основних цінностей конституції. Він повинен усвідомлювати і пам'ятати, що його дії, дозволені законом, становлять втручання в найбільш цінне право людини і громадянина, якими є свобода, життя і здоров'я» [7, с. 105].

Аналізуючи основні принципи ціннісних орієнтацій поліцейських Великобританії, Німеччини, США, Франції, Японії та інших передових країн, можна зрозуміти, що у працівників поліції сформовано переконаність у соціальній цінності їх професій, розвинуте почуття гордості за неї.

Вивчаючи передовий досвід поліції передових зарубіжних країн, робимо висновок, що в багатьох аспектах вони є взірцем для наслідування нашими правоохоронними органами. Основні ціннісні

філософсько-стратегічні напрями діяльності поліції наші ОВС взяли на озброєння, і це зафіксовано в нормативно-правових актах.

Так, ст. 1 Закону України «Про міліцію» визначає мету створення міліції. Насамперед це захист життя, здоров'я, прав і свобод громадян. Отже, людські цінності – найголовніше, їх охорона набуває першочергового значення. Закон уперше зафіксував, що міліція поважає гідність особи і виявляє до неї гуманне ставлення, незалежно від її соціального походження, майнового та іншого стану, расової та національної належності, громадянства, віку, мови, освіти, релігії, статі, політичних та інших переконань.

У професійній діяльності міліції важливу роль виконує суворе дотримання законності як соціально-правової цінності всіма працівниками ОВС. Законність – це державно-правовий режим, за допомогою якого забезпечується загальнообов'язковість юридичних норм у суспільстві і державі. В умовах розбудови Української держави дотримання і зміцнення законності органами внутрішніх справ набувають виняткового значення. У зв'язку з тим, що основна мета законності у сучасних демократичних державах полягає у забезпеченні прав і свобод людини та громадянина, працівники органів внутрішніх справ зобов'язані суворо дотримуватись найперше цього основного правового принципу.

В цьому аспекті важливого значення у професійній діяльності працівників міліції набуває проблема справедливості.

Справедливість (лат. – *justitia*) – соціально-етична та морально-правова категорія. Поняття «справедливість» позначає наявність у соціальному світі правових засад і виражає їх правильність, імперативність і необхідність. Справедливість є і філософсько-етичною категорією. Сутність понять «справедливість» і «право» перетинається. Ці терміни тісно взаємопов'язані. Відомий філософ і гуманіст І. Кант особливу увагу звертав на обов'язок зберігати і захищати право і законність як соціальні цінності. Проблему справедливості і законності він тісно пов'язував з обов'язком кожного громадянина суворо дотримуватися законів держави.

І. Кант указував, що громадянське суспільство повинно функціонувати на таких принципах справедливості: 1) свободі кожного члена суспільства як людини; 2) рівності її з кожною іншою людиною; 3) самостійності кожного члена суспільства як громадянина [4, с. 79].

У сфері професійної діяльності працівників міліції справедливість насамперед є вимогою відповідального виконання своїх обов'язків, самокритичності, неупередженого ставлення до кожної людини, здатності приймати чіткі логічні рішення в складних життєвих обставинах, керуючись не лише формальними приписами закону, але

й власним сумлінням, що, зокрема, набуває сьогодні особливого значення з огляду на завдання підвищення рівня довіри населення до правоохоронців.

І у цьому аспекті суттєву роль для працівників ОВС виконують поняття «служба закону» і «служба суспільству». Працівник міліції володіє наданими йому державою правами і владою. І важливо, щоб він розумно і гуманно використовував її у своїй професійній діяльності.

Принцип справедливості тісно пов'язаний з відповідальністю працівників правоохоронних органів. Відповідно до статті 25 Закону України «Про міліцію», працівник міліції несе за свої протиправні дії або бездіяльність дисциплінарну чи кримінальну відповідальність.

Важливою ціннісно-правовою і етичною категорією в професійній діяльності працівників міліції є відповідальність. У філософському словнику зафіксовано, що відповідальність – це філософсько-соціологічне поняття, яке відображає об'єктивний історично-конкретний характер взаємовідносин між особистістю, колективом, суспільством із точки зору свідомого здійснення пред'явлених до них взаємних вимог [8, с. 440].

Надзвичайно високі вимоги суспільство встановлює щодо морально-правової відповідальності працівників ОВС.

Етичний кодекс ОВС України зобов'язує усіх працівників під час виконання своїх службових обов'язків ставитися до громадян неупереджено, справедливо, уважно, доброзичливо, з почуттям поваги до їх людської гідності, не допускати проявів жорстокого або принизливого ставлення до людей, використовувати силу тільки як засіб для досягнення законної мети. У стосунках із громадянами – бути зразком чесності, тактовності, культури спілкування.

У сучасних умовах особливо великого значення набуває професійна етика і професійна культура працівників ОВС, що виявляються важливими чинниками ефективності їх професійної діяльності. В системі цінностей працівника міліції важливу роль виконують високі моральні якості.

Суворе дотримання працівниками міліції принципів, норм і правил поведінки виступає важливим чинником виконання ними свого професійного обов'язку.

Громадська думка щодо цінності професійної діяльності працівників ОВС буде тоді об'єктивна, коли працівники міліції у своїй службовій діяльності суворо дотримуватимуться законності, справедливості і відповідальності.

Проблема втілення моральних засад у практичну діяльність правоохоронних органів є однією з актуальних, відтак вимагає ретельного філософсько-правового аналізу, в якому суттєве місце посідає етико-правова, соціально-психологічна парадигма ціннісних орієнтацій в професійній діяльності працівників правоохоронних органів, які виконують важливу соціальну роль у функціонуванні держави. Держава тільки тоді може вважатися правовою, коли у всіх її сферах діє принцип поваги до прав, свобод, честі й гідності людини. Дотримання цих прав є вищою цінністю суспільства. Дотримання цих прав покладено на правоохоронні органи, в яких чільне місце відводиться органам внутрішніх справ. Працівники ОВС наділені правами, які в певних умовах можуть втручатися в особисте життя людини, але це втручання повинно здійснюватися із суворим дотриманням вимог Конституції України, чинних нормативно-правових актів. Коли це втручання відбувається без законних підстав або з порушенням норм закону, воно розглядається у суспільній свідомості як таке, що суперечить моральним засадам.

Проблему ціннісних орієнтацій працівників ОВС, з точки зору методології, треба розглядати в етико-філософському аспекті. У філософії існують певні категорії, що стосуються двох доволі тотожних понять – моральності та моралі. Слід зазначити, що з античності і до нашого часу вони знаходяться у полі зору соціальних і гуманітарних наук.

У межах теоретичної свідомості оцінка і цінність службово-професійної діяльності ОВС ґрунтуються на рівні функціонування законодавчих нормативно-правових актів, моральних, політичних, наукових, культурологічних, ідеологічних і релігійних норм. Їх основна відмінність від побутової свідомості – теоретична, науково-логічна оціночна сутність службово-професійної діяльності правоохоронців.

До надто гострих і поки що недостатньо розроблених проблем належить і питання про вибір працівниками ОВС варіанту у випадку колізії між приписами закону й діяльністю. Такі розбіжності в реальному житті виникають часто, оскільки закон не завжди встигає за життям, але деякий час продовжує діяти. Виникає питання, як повинен діяти в цій ситуації правоохоронець?

Зрозуміло, треба виконувати нормативні акти, але не сліпо, не догматично, а діалектично, творчо, і тільки тоді, коли вони не суперечать закону. В. О. Сухомлинський постійно закликав до гуманізму і співчуття до іншої людини, одночасно бути принциповим і вимогливим, нетерпимим і непримиримим до «зла», уміти відрізнити невинні людські слабкості від вад, що калічать душу. «Бувають такі взаємини,

коли людина благає інших. Умій почути людське благання і відповідати на нього», – закликав видатний педагог і гуманіст [9, с. 192].

Важливою вимогою до сучасного правоохоронця є високий рівень самоконтролю над емоціями і поведінкою, уміння адаптуватися і встановлювати контакти з різними учасниками спілкування, підтримувати з іншими нормальні стосунки, уміти розуміти внутрішній стан співбесідника, його психологічні особливості, мотиви поведінки, потреби. У всі часи шанувалася здатність опанувати свої почуття, вміння володіти собою, поважати гідність і думки інших, не допускати образи.

У службово-професійній діяльності працівники міліції постійно спілкуються з різноманітним контингентом громадян, що відрізняються соціальним статусом, культурним та інтелектуальним рівнем, мають різний життєвий досвід, індивідуальні особливості, різний рівень соціалізації.

Деякі люди можуть перебувати, наприклад, у збудженому або безпорадному стані, потрясіння або сильного алкогольного сп'яніння, що часто спонукає до конфліктів. Працівник міліції у будь-якій ситуації повинен шукати методи для зняття напруги в міжособистісному спілкуванні з найбільш агресивно налаштованими особами й мінімізації конфлікту.

У спілкуванні з громадянами працівник міліції повинен уміти встановлювати та підтримувати психологічний контакт, розуміти внутрішній світ співрозмовника, його особливість, мотиви, психологічний стан, а також уважно і зосереджено слухати.

Під час спілкування з громадянами, особливо з потерпілими, працівник міліції повинен насамперед допомогти їм, адже гарант законності і справедливості має поводитися так, щоб потерпілий бачив у ньому не тільки представника держави і закону, але й високогуманну, чуйну і делікатну людину. Ввічлива, тактовна і коректна поведінка під час спілкування – свідчення загальної та правової культури працівників ОВС.

У боротьбі зі злочинністю працівники міліції часто ризикують своїм життям і здоров'ям, водночас вони повинні суворо дотримуватися законності, не принижуючи честі й гідності громадян, не припускати самообмовляння чи обмовляння невинних, визнання невинним неіснуючої вини тощо.

Висновки. Проблема цінностей з античності і до нашого часу залишається однією з актуальних. Слід зазначити, що кожна історична епоха формувала інше розуміння цінностей. Проблеми цінності досліджує і аналізує спеціальна філософська дисципліна – аксіологія.

Цінності визначають основу людського буття, його сенс, формують світоглядну основу індивіда і спрямовують його діяльність. У процесі професійної діяльності цінності та ціннісні орієнтири стають орієнтиром, який спрямовує діяльність індивіда. Цінності наявні у будь-якій галузі людської діяльності.

Особливо великого значення набувають такі цінності, як життя людини, її права, свобода, повага, честь, гідність та інші. Це фундаментальні категорії не тільки етики, але й права.

Серед засадничих прав і свобод людини, проголошених у Конституції України, особливе місце посідає право на повагу до її законних прав, честі, гідності та достоїнства. Отож, вимоги Основного Закону держави зобов'язують усіх працівників ОВС суворо дотримуватися законності, справедливості й відповідальності у своїй професійній діяльності.

Соціально-етичні цінності, які існують в українському суспільстві, орієнтують правоохоронні органи держави на формування у сучасних правоохоронців нової моделі і стратегії в службово-професійній діяльності, в основі якої повинен бути принцип «служіння закону», «служіння народу».

Важливе місце в професійній діяльності працівників міліції посідає проблема ціннісних орієнтацій. Від її морально-психологічних установок залежить вибір ціннісних орієнтацій в службово-професійній діяльності.

Як відомо, працівники ОВС виконують важливу соціально-правову функцію: захищаючи життя, права та свободи людей, вони часто ризикують життям. Тому важливо, щоб суспільство справедливо і адекватно оцінювало їхню діяльність. З іншого боку, авторитет та імідж сучасної міліції залежить від кожного працівника, його морально-етичних християнських настанов, професіоналізму, відповідальності, ціннісних орієнтацій.

Тільки суворе дотримання законності, забезпечення стабільного громадського порядку і безпеки кожної людини, її прав, свобод, честі й гідності – запорука входження України і її правоохоронних органів до ЄС, де панують соціально-правові й моральні цінності.

1. Философский энциклопедический словарь / редкол.: С. С. Аверинцев, Э. А. Ораб-Оглы, Л. Ф. Ильигов и др. – М.: Сов. энциклопедия, 1989. – 815 с.

2. Платон. Законы / Платон. Сочинения в 3-х т.; под общ. ред. А. В. Лосева и В. Ф. Асмуса. – М.: Мысли, 1972. – Т. 3; 4; 2. – С. 85–478.

3. Аристотель. Никомахова етика / Аристотель. Сочинения: в 4-х т. / пер. с древнегреч.; общ. ред. А. И. Доватура. – М.: Мысли, 1983. – Т. 4. – С. 52–293.

4. Кант И. Об изначальном зле в человеческой природе, 1792 / И. Кант // Сочинения в 6 т.; под. общ. ред. В. Ф. Асмуса, А. В. Гулыга, Т. И. Ойзермана. – М.: Мысли, 1965. – Т. 4; 2. – С. 28–79.

5. Гегель Г. В. Ф. Философия права: пер. с нем. / Георг Вильгельм Фридрих Гегель; ред и сост. Д. А. Керимов и В. С. Нерсесянц; авт. вступ. ст. и примеч. В. С. Нерсесянц. – М.: Мысли, 1990. – 524 с.

6. Калаянов Д. П. Поліція ЄС та використання її досвіду в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ України: теорія і практика: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук. спец: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / Д. П. Калаянов. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2010. – 40 с.

7. Фогельзанг Г. Обучение полицейских в условиях современного демократического гражданского общества / Германи Фогельзанг // Підготовка працівників міліції (поліції): державні та міжнародні стандарти: матеріали Міжнар.-наук. практич. конференції (м. Донецьк, 28 квітня 2011 року). – Донецьк, 2011. – С. 102–107.

8. Философский словарь / гл. ред. Л. Ф. Ильичев, П. А. Федосеев, С. М. Коваль, В. Г. Панов. – М.: Наука, 1983. – 840 с.

9. Сухомлинський В. О. Як виховати справжню людину. Вибрані твори: в 5 т. / В. О. Сухомлинський. – К.: Рад. школа, 1976. – Т. 2. – 670 с.

Ряшко Е. В., Гуменюк О. Р. Ценности и ценностные ориентации в профессиональной деятельности милиции (полиции) (философско-правовой аспект)

Рассмотрена философско-этическая проблема и значение ценностных ориентаций в профессиональной деятельности сотрудников милиции (полиции), направленной на защиту прав и свобод человека в современных условиях развития Украинского государства. Милиция должна реализовать свою деятельность, опираясь на такие фундаментальные ценности, как законность, справедливость, ответственность. На современном этапе развития мировой цивилизации значительно расширяется круг заданий и ответственности сотрудников милиции относительно обеспечения законности, прав и свобод человека.

Ключевые слова: аксиология, ценность, ценностные ориентации, милиция, полиция, ответственность, право, честь, достоинство, свобода, справедливость, профессиональная этика.

Ryashko O. V., Humenyuk O. R. Value and Value Orientations in the Professional Activity of Militia (Police) (philosophical and legal aspects)

Problems of global changes in our society life raise the problem of values as one of the pressing issues of our time. This is due primarily to the fact that the

problem of protecting human rights and freedoms comes to the fore, as evidenced by a number of legal acts adopted by the UN General Assembly. This problem is particularly topical for Ukraine, which is building its own state in complex socio-economic and political conditions.

The main task at the present stage in Ukraine is to protect human rights, freedoms and interests, life, health, honor and dignity, to ensure personal inviolability and security. Article 3 of the Constitution of Ukraine proclaimed an individual to be the highest social value of society and the state. Human rights, honor and dignity are the measure of moral and legal achievements of society, an indicator of its civilization level.

The degree of perfection of not only an individual, but of the whole society depends largely on the degree of provision of these rights and on the deference and respect for human rights on part of policemen. Among fundamental rights and freedoms enshrined by the Constitution of Ukraine, a special place is given to everyone's right to have his dignity respected (Art. 28).

Thus, the requirements of the Basic Law of the state bind all the police officers to strictly observe the law and justice in their professional activity. It should be taken into account that international legal standards of the officers of law enforcement bodies and the Declaration on the Police adopted by the Parliamentary Assembly of the Council of Europe make particular emphasis on providing human rights and freedoms by the police, protection of honor, dignity and inviolability.

Key words: *axiology, value, value orientations, militia, police, responsibility, law, honor, dignity, freedom, justice, professional ethics.*

Стаття надійшла 3 лютого 2015 р.